

telenségek sorozatának emlékét, nem hagyom, hogy eltűnjön a megmaradt véletlen, hatmillió halott piramisának nyomása alatt.

Kétszer nem lehet belelépni ugyanabba a halálba. A Sztűx is folyó. Minden halál más halál. Annyiszor pusztulsz el, ahány halált túlélsz.

Az emlékek, értelmezések, reflexiók szépen rákerülnek majd ezután a levélsorokra. Szövegrétegek. Cseppfolyós folyamatosság. Minden, amit még életében írni fog, valószínűleg (talán? lehet?) az ilyen levélhumuszból lesz. (Valószínűleg eddig is így volt.)

Lám, viszont, annak a hajdani irkának a sorai elrejtették magukat. A semmibe záródtak. Mégis feltámaszthatóak. A szövegek is, mint az emberek, egymás helyett halnak meg, és egymásért maradnak életben.

Minden sorssal hitelesített leírás: Ige.

Nincs ebben semmi talány.

Nyitva hagyni a továbbírhatatlant.

Kultúránk elnémulása, ha elveszítjük az Írást. Ha talánynak minősítjük az átláthatót. Ha megfosztjuk magunkat a valóság által minduntalan szétszakított folytonosságtól.

Pilinszky János versei, Lorand Gaspar fordításai

RAVENSBRÜCKI PASSIÓ

*Kilép a többiek közül,
megáll a kockacsendben,
mint vetített kép hunyorog
rabruha és fegyencfej.*

*Félelmetesen maga van,
a pórusait látni,
mindene olyan óriás,
mindene oly parányi.*

*És nincs tovább. A többi már,
a többi annyi volt csak,
elfelejtett kiáltani
mielőtt földre roskadt.*

HOMMAGE A SHERYL SUTTON / I

*A lehető legszűkebb térben
végrehajtottad, amit nem szabad.
Csodálkoztál a szertartáson,
mely vágóhíd, bár nincs kiterjedése,
könyökig ér, bár nincsen ideje.*

*Csak később hallottad, amit
letakartál. Majd belépve a kertbe
elámultál a telehold varázsán.*

PASSION DE RAVENSBRÜCK

*Il sort du rang,
s'arrête dans le silence épais,
clignotant comme une image projetée,
tenue de baigne, tête de forçat.*

*Terrifiante sa solitude,
on voit ses pores,
tout en lui est énorme,
tout en lui est minuscule.*

*Et là ça s'arrête. Le reste n'était plus,
le reste n'était rien
que son oubli de crier
avant qu'il ne s'affaisse.*

HOMMAGE À SHERYL SUTTON / I

*Dans l'espace le plus exigü
tu as accompli ce qu'on ne doit pas.
Tu t'étonnes de la cérémonie,
un abattoir, pourtant sans étendue,
arrive jusqu'au coude, pourtant sans durée.*

*Ce que tu as découvert, tu ne l'entendis
que plus tard. Puis entrant dans le jardin
tu t'émerveillais de la magie de la pleine lune.*

UTÓSZÓ

PIERRE EMMANUELNEK

Emlékszel még? Az arcokon.
Emlékszel még? Az üres árok.
Emlékszel még? Csorog alá.
Emlékszel még? A napon állok.

A Paris Journalt olvasod.
Tél van azóta, téli éjjel.
Megteritesz a közelemben,
megágyazol a holdsütésben.

Lélekzet nélkül vetkezel
éjszakáján a puszta háznak.
Inged, ruhád leengeded.
Mezítelen sírkő a hátad.

Boldogtalan erejü kép.
Van itt valaki?

Éber álom:
felelet nélkül átkeltek
a tükrök mélyén heverő szobákon.

Ez hát az arcom, ez az arc?
A fény, a csönd, az ítélet csörömpöl,
ahogy az arcom, ez a kő
röpül felém hófehér tükrökből!

S a lovasok! A lovasok!
Bánt a homály és sért a lámpa.
Vékony sugárka víz csorog
a mozdulatlan porcelánra.

Csukott ajtókon zörgetek.
Sötét szobád, akár az akna.
A falakon hideg lobog.
Sírásom mázsolom a falra.

Segítetek hófödte háztetők!
Éjszaka van. Ragyogjon, ami árva,
a semmi napja mielőtt
megjelenne. Ragyogjatok hiába!

Falnak támasztom fejemet.
Mindenfélől az irgalomnak
marék havát nyújtja felém
egy halott város a halottnak.

Szerettelek! Egy kiáltás, egy sóhaj,
egy menekülő felhő elfutóban.
S a lovasok zuhogó, sűrű trappban
megjönnek a csatakos virradatban.

POST-FACE

À PIERRE EMMANUEL

Te souviens-tu ? sur les visages.
Te souviens-tu ? le fossé vide.
Te souviens-tu ? coule en dessous.
Te souviens-tu ? face au soleil.

Tu lis le journal de Paris.
Depuis c'est l'hiver, nuit d'hiver.
Tu mets la table tout près de moi,
tu fais le lit dans le clair de lune.

Sans respirer tu te déshabilles
dans la nuit de la maison déserte.
Tu laisses tomber chemise et robe.
Dalle nue de tombe est ton dos.

Image à funeste pouvoir.
Y a-t-il quelqu'un ici?
Rêve éveillé:
sans réponse je traverse
les chambres qui gisent au fond des miroirs.

Est-ce cela mon visage, ce visage?
Lumière, silence, jugement font grand bruit
comme mon visage, cette pierre
vole vers moi du miroir blanc !

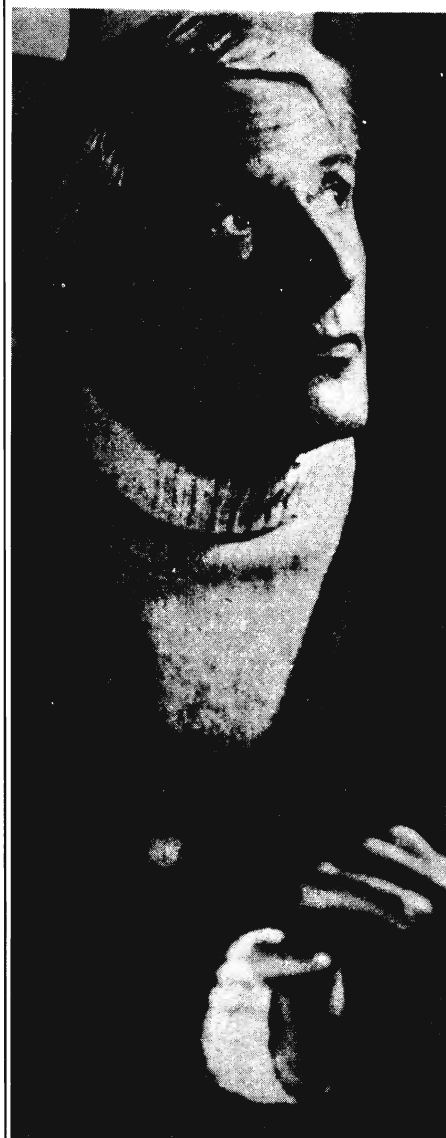
Et les cavaliers ! Les cavaliers !
La pénombre me pèse et la lampe me blesse.
Un mince filet d'eau ruisselle
sur l'immobile porcelaine.

Je frappe à des portes fermées.
Ta chambre obscure telle une fosse.
Sur les murs le froid flamboie.
Je barbouille le mur de mes pleurs.

Aidez-moi toits enneigés !
Il fait nuit. Que brille ce qui est pauvre,
avant le jour du néant.
Brillez pour rien !

J'appuie ma tête contre le mur.
De tous côtés tend vers moi
sa poignée de neige de miséricorde
une ville morte à un mort.

Je t'ai aimé ! Un cri, un soupir,
un nuage fugitif dans ce qui passe.
Et le cavaliers au trot torrentiel
arrivent dans l'aube détrempée.

HOMMAGE A SHERYL SUTTON / II

*Először ahogy leleményed
átcsuszott az isteni cenzurán.*

*Aztán könyökig, mint a kesztyű,
asztán egészen, mint a zsák,
asztán egy delfin szép uszása
a tengeren.*

EGY KZ-LÁGER FALÁRA

*Ahova estél, ott maradsz.
A mindenségből ezt az egyet,
ezt az egyetlen egy helyet,
de ezt azután megszerezted.*

*Menekül előled a táj.
Lehet az ház, malom vagy nyárfa,
minden csak küszködik veled,
mintha a semmiben mutálna.*

*De most már te nem tágítasz.
Mevakítottunk? Szemmel tartasz.
Kifosztottunk? Meggazdagodtál.
Némán, némán is reánkivallasz.*

AUSCHWITZ

SCHAÁR ERZSÉBETNEK

*Négy-öt esztendőös lehetek,
s az én koromban a világ,
vagy – ha úgy tetszik – a valóság,
egyszóval mindaz, ami van,
két esztendő vagy nyolcvan év,
mázsás cipő, több tonnás kiskabát,
és főként, ami hátra van még,
pontosan öt-hat éves.*

HOMMAGE À SHERYL SUTTON / II

*D'abord quand ton invention
a échappé à la censure divine.*

*Puis jusqu'au coude, comme le gant,
puis tout entier comme le sac,
puis la nage sublime d'un dauphin
sur la mer.*

POUR LE MUR D'UN STALAG

*Tu restes là où tu es tombé.
De tout l'univers cette seule chose,
cette seule et unique place,
cela du moins t'appartient.*

*Devant toi fuit le paysage.
Maison, moulin ou peuplier,
toute chose se querelle avec toi,
comme si dans le rien elle muait.*

*Mais toi tu ne lâches plus prise.
T'avons-nous aveuglé ? Tu nous as à l'œil.
T'avons-nous dépouillé ? Tu t'es enrichi.
Muet, même muet tu nous accuses.*

AUSCHWITZ

A ERZSÉBET SCHAÁR

*Je dois avoir cinq ou six ans,
et le monde a mon âge,
ou – si vous voulez – le réel,
en un mot tout ce qui existe,
deux années ou quatre-vingts,
soulier pesant ou manteau d'enfant,
de plusieurs tonnes,
et surtout ce qui reste encore,
à exactement cinq ou six ans.*